

Arkeologisk utredning steg 1

GRÖNKLITT

i område med kolningsanläggningar i Orsa socken och kommun, Dalarnas län

Dalarnas museum

Arkeologisk rapport 2025:5

Greger Bennström & Emelie Svenman

Arkeologisk utredning steg 1

GRÖNKLITT

i område med kolningsanläggningar i Orsa socken och kommun, Dalarnas län

Greger Bennström
Emelie Svenman

Dalarnas museum
Arkeologisk rapport 2025:5

Renritning: Emelie Svenman
Form: Lee Widegren Lundin
Framsida: Utsikt över delar av före detta rovdjurparken och Östra Rädsjön från Toppstugan. Foto: Greger Bennström.

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY
Topografi 10: © Lantmäteriet.
Topografi 50: Lantmäteriet (CC0)

Tryck: Dalarnas museum, Falun, 2025
ISSN 1400-8815

Innehåll

Sammanfattning 5
Inledning 6
Syfte 6
Metod och genomförande 7
- Arkivstudier 7
- Fördjupad inventering 7
- Genomförande 7

Resultat 8
- Arkivstudier 8
- Fördjupad inventering 8

Antikvarisk bedömning och tolkning 11
Utvärdering och potential 14
Referenser 15
- Arkiv 15

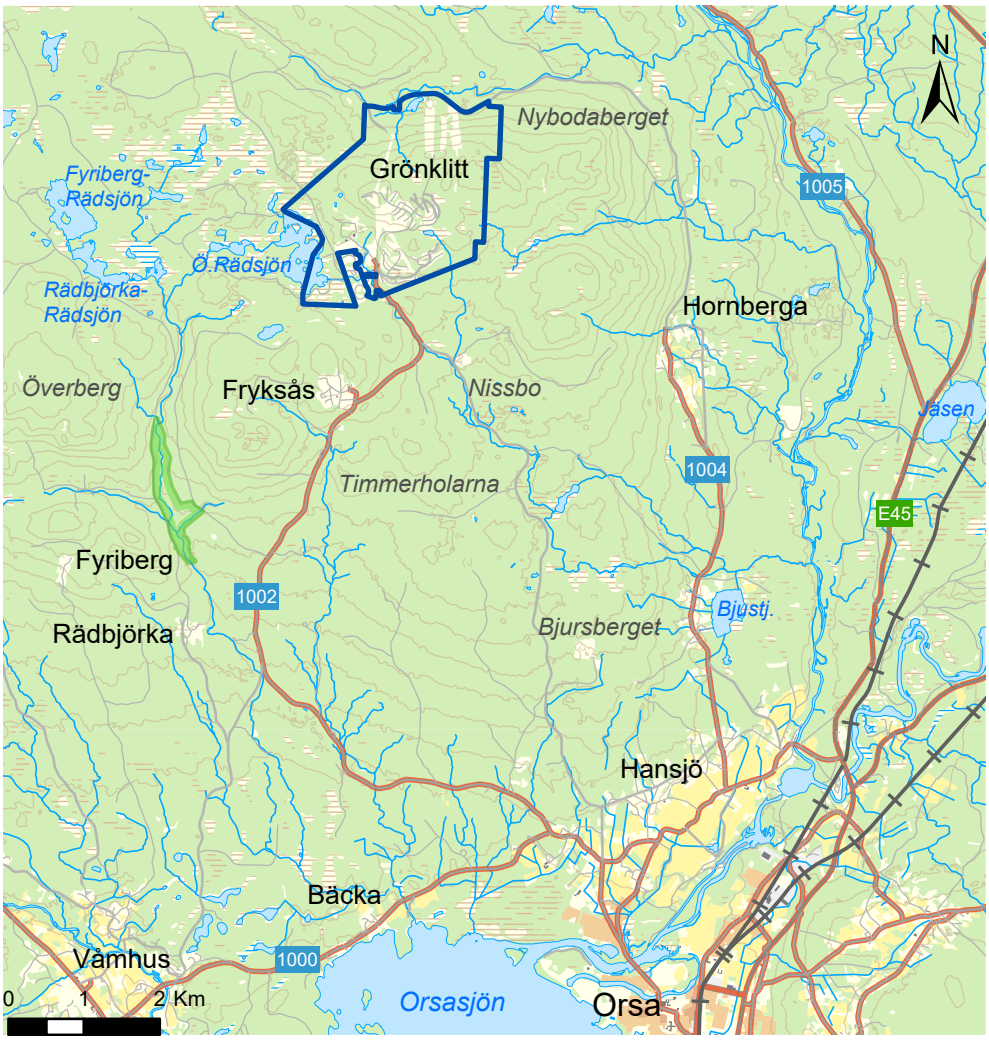
Tekniska och administrativa uppgifter 16
Bilaga 1, Dokumenterade lämningar 17
Bilaga 2, Fynd 20

Karta över Dalarna med utsnittet för figur 1 markerat.

Sammanfattning

Under 2024 utförde Dalarnas museum en arkeologisk utredning steg 1 i Grönklitt, Orsa kommun, Dalarnas län (figur 1). Inom området fanns kolningsanläggningar registrerade sedan tidigare och runt om fanns flera fäbodlämningar. Totalt kunde 37 nya lämningar dokumenteras inom utredningsområdet. Lämningarna bestod av 32 kolningsanläggningar, 2 stenåldersboplatser, ett dike, ett område för myrslåtter och ett område med björkar med spår efter nävertäkt. Kolningsanläggningarna bedömdes som *möjlig fornlämning* med tanke på dess närhet till äldre bruk och hytta. Stenåldersboplatserna var något tveksamma eftersom man också hade använt krossad porfyr till vägar ned till stranden och även de bedömdes som *möjlig fornlämning*. Diket, område för myrslåtter och nävertäkten bedömdes som *övrig kulturhistorisk lämning.* Kolningsanläggningar registrerade i Skogens pärlor besöktes i fält, beskrevs och lades in i Kulturmiljöregistret (KMR). En av kolningsanläggningarna i Skogens pärlor gick att avskriva. Utöver boplatserna iakttogs inga platser under inventeringen där under mark dolda lämningar kunde misstänkas.

Figur 1. Området norr om Orsasjön med utredningsområdet inom den blå linjen. Skala 1:100 000. Bakgrund: topografi 50, Lantmäteriet.

Inledning

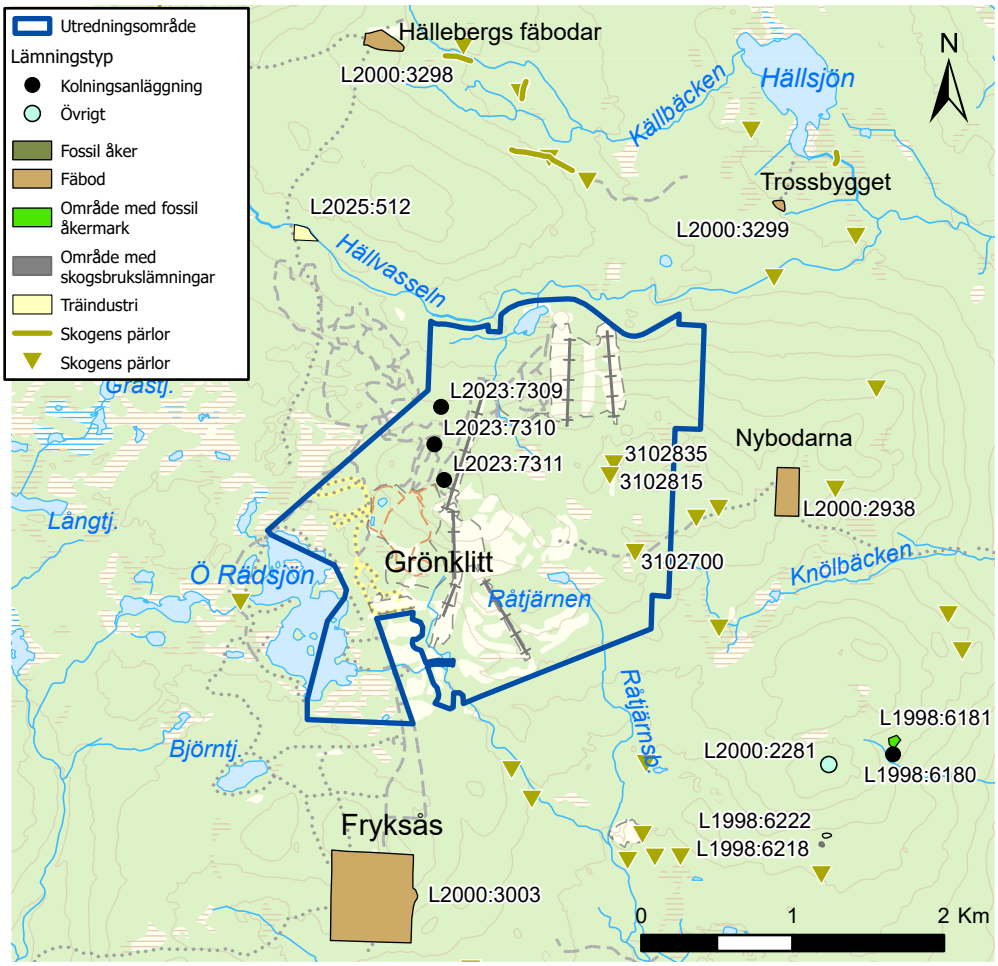
I juni och oktober 2024 genomförde Dalarnas museum en arkeologisk utredning steg 1 i Grönklitt, Orsa socken och kommun. Utredningsområdet omfattade ett cirka 500 hektar stort område med skogsmark runt befintliga stugbyar och skidanläggningar (figur 2). I närområdet fanns fäbodlämningar och kolningsanläggningar registrerade sedan tidigare. Beslut om utredningen hade tagits av Länsstyrelsen i Dalarnas län, dnr 431-4988-2024. Företagare var Orsa Grönklitt Friluftsanläggningar AB.

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen var att ta reda på om det finns okända fornlämningar som skulle beröras av ett planerat arbetsföretag. Utredningen skulle preliminärt avgränsa nyupptäckta fornlämningar inom utredningsområdet.

Den arkeologiska utredningen skulle även identifiera, motivera och antikvariskt bedöma både kända och nyupptäckta fornlämningar samt övriga kulturhistoriska lämningar.

Resultatet från utredningen ska kunna användas vid Länsstyrelsens fortsatta tillståndsprövning och utgöra underlag inför eventuella kommande arkeologiska åtgärder. Resultatet ska också kunna användas som underlag i företagarens planering.

Figur 2. Utredningsområdet och dess närmaste omgivning med de lämningar som fanns registrerade innan utredningen. Skala 1:50 000. Bakgrund: topografi 50, Lantmäteriet.

Figur 3. Inventering pågår i östra delen av utredningsområdet. Foto: Emelie Svenman.

Metod och genomförande

Arkivstudier

Översiktliga kart- och arkivstudier har gjorts i samband med kulturmiljöanalysen (Bennström & Skog 2023). Inför inventeringen gjordes en noggrannare studie av de markhöjdsmodellkartor som finns i Fornreg för att eventuellt hitta markstrukturer som kunde indikera lämningar. Resultatet från kart- och arkivstudierna användes sedan som underlag vid inventeringen.

Fördjupad inventering

Fältinventeringen bestod i att utredningsområdet systematiskt granskades till fots (figur 3). Inventeringen gjordes enligt gängse metod relaterat till terrängens beskaffenhet, markförhållanden och givna tidsramar. I tveksamma fall användes jordsond för att avgränsa och/eller verifiera lämningar. Påträffade lämningar markerades med en blågul fornlämningssnitsel. Nya lämningar dokumenterades och mättes in med Riksantikvarieämbetets digitala fältregistreringsverktyg Fältreg. Även befintliga lämningar kontrollerades samt uppdaterades vid behov. Renskrivning samt smärre justeringar och kompletteringar gjordes sedan i Fornreg enligt Riksantikvarieämbetets praxis och rekommendationer.

Genomförande

Fältarbetet genomfördes under tio dagar i två omgångar på sommaren och hösten 2024 av två arkeologer från Dalarnas museum enligt den plan och de metoder som hade redovisats i undersökningsplanen till länsstyrelsen.

Hela utredningsområdet var tillgängligt. Om inte underlagsmaterialet indikerade att det skulle finnas lämningar så inventerades myr- och blötmark samt markberedda ytor med tät ungskogsvegetation översiktligt. I de mycket branta sluttningar som fanns i norra delen av området lades fokus på mer platåartade partier. Bedömningen är att områden där man kan förvänta sig kulturhistoriska lämningar har inventerats med hög täckningsgrad.

Resultat

Arkivstudier

Det omgivande landskapet präglas till stora delar av fäboddriften. I närheten finns Fryksås fäbodar (L2000:3003), Nybodarna (2000:2938), Trossbygget (L2000:3299) och Hällbergs fäbodar (2000:3298). Åtminstone Fryksås brukades redan på 1500-talet, medan Nybodarna och Trossbygget anlades i slutet av 1800-talet respektive början av 1900-talet (Grahn Danielsson 2019, Veirulf 1953). Där stigen mellan Fryksås och Hällbergs fäbodar passerar ån Hällvasseln har det legat en sågplats. Redan 1727 ska Hansjö och Kyrkbyn anlagt ett sågverk vid Hällvasseln (Veirulf 1957). På den plats där sågen låg på 1887 års karta (LMV 20-osj-75) återstår idag en välbyggd husgrund (L2025:512). Skogens pärlor och den kulturmiljöanalys som gjordes över Grönklitt år 2023 indikerade att ett flertal kolbottnar fanns i området (Bennström & Skog 2023). Sannolikt bör kolbottnarna knytas till verksamheten vid Fredshammars bruk och Bäcka masugn. En förutsättning för att dessa järnbruk skulle få sina privilegier 1697 var att kol och ved till ugnar och härdar skulle tas från Orsa socken. Detta för att inte inverka menligt på kol- och vedleveranserna till Falu koppargruva. Malmen togs från gruvor i Ål, Leksands kommun. Bruken verkar ha haft stora problem med produktionen under i stort sett hela sin verksamhetstid och lades ned 1882 (Rönnow 1953, Petterson 1983). För en utförligare kulturhistorisk bakgrund se Bennström & Skog 2023.

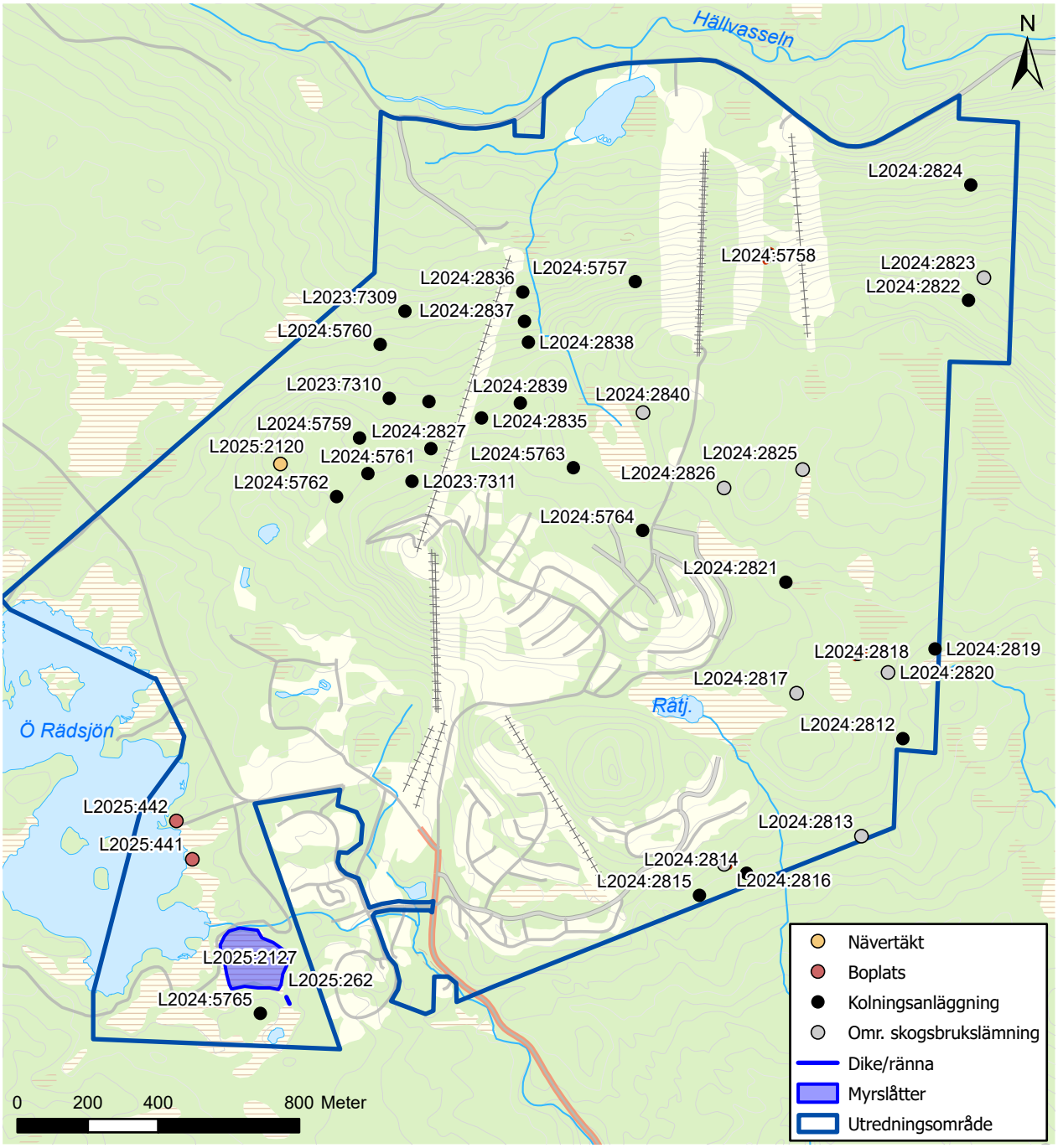
Fördjupad inventering

Terrängen inom utredningsområdet bestod mestadels av kuperad moränmark, ställvis mycket brant sluttande. Spritt inom området fanns mindre myr- och våtmarker samt några små tjärnar. I väster gränsade området till Östra Rädsjön och där var terrängen flackare och marken ställvis sandigare.

Totalt kunde 37 nya lämningar dokumenteras (figur 4 och tabell 1). Av dessa bestod 32 av olika slags kolningsanläggningar (figur 5) där 21 stycken var kolbottnar efter liggmilor, varav sex hade en intilliggande kojgrund. Ett område innehöll en liggmilebotten och en obestämd kolbotten. Liggmilorna var mestadels 9x6 till 10x9 meter stora. Tre liggmilor var något mindre 7x7 till 8x7 meter och tre var större 12x7 till 14x8 meter. Av de sju resmilorna hade två en intilliggande kojgrund. Storleken på resmilorna var 9–15 meter i diameter, varav fem var 12–13 meter i diameter. För tre av kolbottnarna gick det inte säkert att avgöra om de var efter resmila eller liggmila. En kolningsanläggning registerad i Skogens pärlor gick att avskriva då det rörde sig om en täktgrop (S&H 310835).

Vid Östra Rädsjöns strand kunde indikationer på två stenåldersboplatser iakttas. Den ena (L2025:441) låg vid en sandig badplats mellan två sankmarker. Den andra (L2025:442) låg vid på sydsidan av en mindre moränhöjd där det fanns iordningställda grillplatser med mera. På båda platserna kunde avslag iakttas. Det flesta var av rödaktig porfyr (figur 11).

Ett grävt dike (L2025:262) genom ett moränparti mellan två myrmarker dokumenterades också. I västra delen av utredningsområdet noterades ett område med björkar som bar spår efter nävertäkt (L2025:2120, figur 6). Vid södra delen av Östra Rädsjön finns ett stängslat myrområde (L2025:2127) på en karta från 1895 (LMV 20-osj-111, figur 11). På kartan från 1895 finns även stigen mot Hällbergs fäbodar inritad. Inom utredningsområdet gick det inte att identifiera några spår av den gamla stigen då nya stigar och vägar har

Figur 4. De dokumenterade lämningarnas läge inom utredningsområdet. Skala 1:18 000. Bakgrund: topografi 10, Lantmäteriet.

Lämningsnummer	Lämningstyp	Antikvarisk bedömning	Anmärkning
L2024:2812, L2024:2819, L2024:2814–2815, L2024:2821–2822, L2024:2824, L2024:2827–2839, L2024:5757, L2024:5759–5765	Kolningsanläggning	Möjlig fornlämning	L2024:2818 = S&H 3102700
L2024:2813, L2024:2816–2818, L2024:2820, L2024:2823, L2024:2825–2826, L2024:2840, L2024:5758	Område med skogs-brukslämningar	Möjlig fornlämning	L2024:2825 = S&H 3102815
L2025:262	Dike/ränna	Övrig kulturhistorisk lämning	
L2025:422	Boplats	Möjlig fornlämning	10 avslag
L2025:441	Boplats	Möjlig fornlämning	20-tal avslag
L2025:2120	Naturföremål med bruk, tradition eller namn	Övrig kulturhistorisk lämning	
L2025:2127	Fossil åker	Övrig kulturhistorisk lämning	

Tabell 1. Lämningar registrerade i KMR, fördelat på lämningstyp.

Figur 5. Liggmila med tätt granbestånd och sluttande terräng. Foto: Emelie Svenman.

Figur 6. Björk med tydliga spår efter nävertäkt, L2025:2120. Foto: Greger Bennström.

Figur 7. Stigen mellan Fryksås och Hällbergs fäbodar fotograferad i närheten av sågplatsen L2025:512. Foto: Greger Bennström

anlagts utmed samma sträckning. Längre norrut, utanför utredningsområdet, hade stigen kvar sin äldre karaktär (figur 7).

För en fullständig beskrivning av samtliga lämningar se bilaga 1.

Antikvarisk bedömning och tolkning

Kulturhistoriska lämningar kan få olika klassificering beroende på vilka kriterier de uppfyller och därmed också få olika skyddsstatus. *Fornlämning* skyddas enligt kulturmiljölagen (1988:950) och uppfyller de övergripande rekvisiten om människors verksamhet under forna tider, har tillkommit genom äldre tiders bruk och är varaktigt övergiven samt kan antas ha tillkommit före 1850. *Övrig kulturhistorisk lämning* (ÖKL) definieras som kulturhistoriska lämningar som enligt rådande praxis inte är fornlämningar men som ändå har ett kulturhistoriskt värde. *Möjlig fornlämning* anges för lämningar som kräver vidare utredning för att kunna bedömas som fornlämning (RAÄ). Det är länsstyrelsen som slutgiltigt avgör vilken status en lämning ska ha och hur stort område kring lämningar som behövs för att skydda den.

Ett stort antal av lämningarna, 32 stycken, utgjordes av kolningsanläggningar. Kolningsverksamheten bör kopplas till Bäcka masugn (L2000:7310) och Fredshammars bruk (L1998:6128) vilka båda ligger mindre än 10 kilometer från utredningsområdet (figur 8). Privilegierna för Bäcka och Fredshammar utfärdades 1697 och verksamheten upphörde 1882. Det stod uttryckligen i privilegierna att kolet till verksamheten skulle tas från Orsa socken (Rönnow 1953). Kolbottnarna var efter både liggmilor och resmilor. Både liggmilorna och resmilorna inom området hade en ganska jämn storlek. När det gäller liggmilorna var dock upplevelsen att de hade en större variation. Vissa var mer eller mindre nedgrävda medan andra hade en tydlig höjd jämfört med

Figur 8. Översiktlig karta som visar utredningsområdets närhet till Bäcka masugn och Fredshammars bruk. Skala 1:150 000. Bakgrund: topografi 50, Lantmäteriet.

Figur 9. Välbevarat spisröse till en kolarkoja, L2024:2813. Foto: Emelie Svenman.

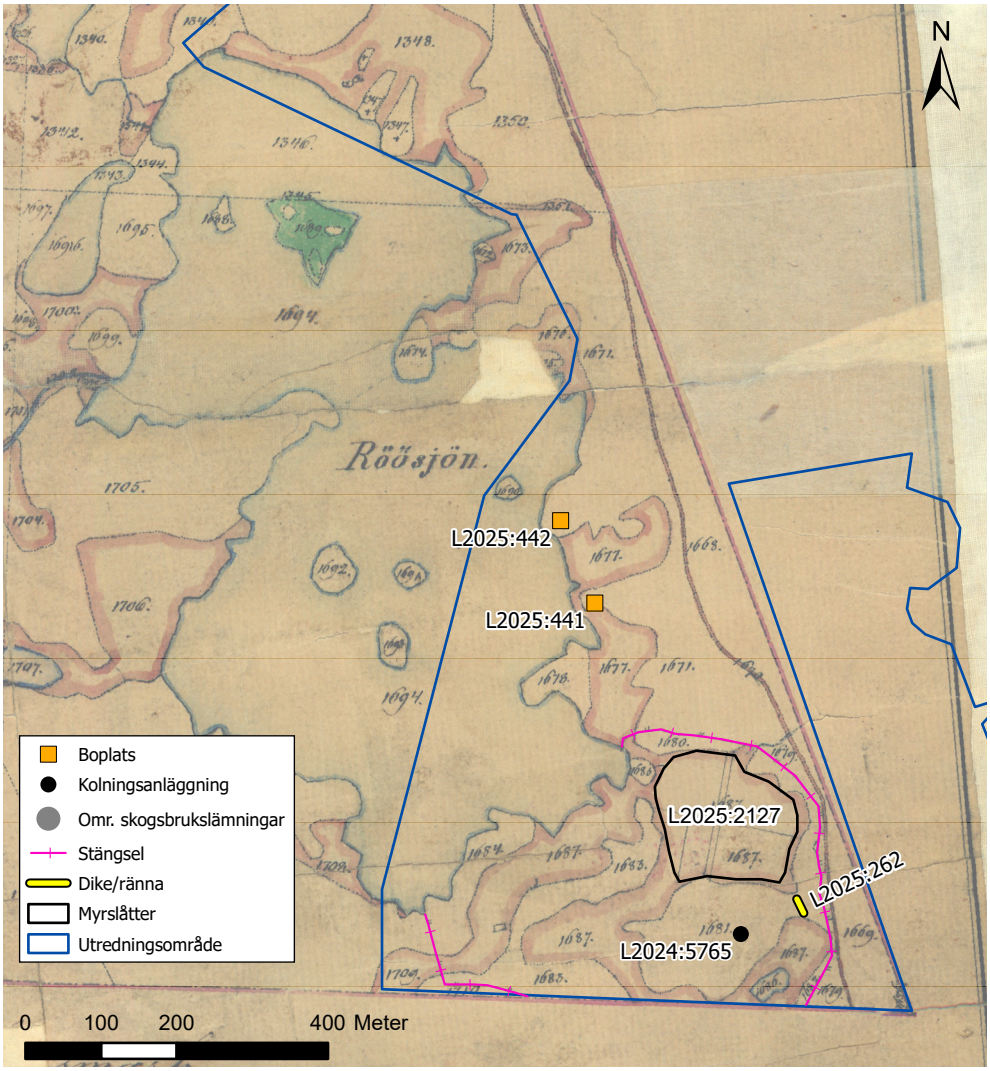

Figur 10. Emelie vid den kolbotten som hade grävts bort till hälften. Foto: Greger Bennström. Redigering: Lee Widegren Lundin.

den omgivande marken. Det varierade också mycket hur de låg i terrängen. Flera låg på platåartade partier i branta sluttningar medan andra låg på flack mark invid myr- eller våtmarker. När det gäller vilken typ av milor som hade intilliggande kojgrund var det ingen större skillnad procentuellt sett (figur 9). Sannolikt har det funnits ytterligare kolningsanläggningar inom utredningsområdet innan det började exploateras för fritidsändamål under 1960-talet. Till exempel kunde en halv kolbotten från en resmila dokumenteras intill en nyuppförd stuga (figur 10). Då bruken huvudsakligen har haft sin verksamhet före 1850 har samtliga kolningsanläggningar bedömts som *möjlig fornlämning*.

De två stenåldersboplatserna (L2025:441 och L2025:42) låg i syd- och sydvästvända lägen invid Östra Rädsjöns strand där marken var mer stenfri och sandigare. Avslagen som hittades är dock något osäkra eftersom krossat material av rödaktig porfyr även hade använts som fyllning i de vägar som anslöt till stranden. Båda platserna har därför bedömts som *möjlig fornlämning*. Åtta avslag tillvaratogs (figur 12 och bilaga 2).

På en karta från 1895 finns fem diken utritade i myren (figur 11). Diket (L2025:262) finns inte med på kartan, varför det är möjligt att det har grävts senare. Diket har bedömts som *övrig kulturhistorisk lämning*. Myren (L2025:2127) har troligen använts för myrslåtter då den på ovan nämnda karta är stängslad. Inga lämningar förutom dikena kunde iakttas. Myrområdet har också fått

Figur 11. Utsnitt ur kartan från 1895 (20-osj-111) med det stängslade området, markerat med rosa linje. Skala 1:10 000.

bedömningen *övrig kulturhistorisk lämning*. Samma bedömning har björkarna med spår av nävertäkt (L2025:2120) fått.

Utvärdering och potential

När det gäller kolningsanläggningar finns det viss kunskap om hur själva kolningen går till. Många hembygds- och intresseföreningar sätter årligen upp milor som de kolar. Men när det gäller den historiska kolningen är kunskapen sämre. Frågorna är många: Fanns det variationer över tid när det gäller typ av mila, konstruktionsdetaljer, storlek på milan med mera? Fanns det lokala variationer? Vilka andra anläggningar, förutom själva milan och kojan fanns inom kolningsområdet? Använde man enklare kojor utan uppmurad spis? Hur länge använde man samma kolbotten? Det är några av frågorna som man kanske skulle kunna få svar på vid undersökningar av ett urval av kolningslämningarna inom utredningsområdet.

De två stenåldersboplatserna är som beskrivits ovan något osäkra. Men Ragnar Lannerbros omfattande inventeringar och insamlande av stenmaterial visar att de flesta sjöar och vattendrag från Siljansområdet och norrut har varit besökta under sten- och bronsålder (Lannerbro 1992, Wehlin 2024). Till exempel har avslag och kärnor hittats vid Vålasjön 12 kilometer norrut (L2000:3272). Möjligen skulle en noggrannare inventering med provgropsgrävning kunna ge svar på om det finns fler avslag och av andra bergarter i marken. Förutom de två stenåldersboplatserna har inga andra platser eller områden där man kan misstänka under mark dolda lämningar kunnat iakttas under inventeringen.

Figur 12. Ett av avslagen av rödaktig porfyr som hittades på badstranden. Foto: Emelie Svenman.

Referenser

Bennström, Greger & Skog, Linnea. 2023. *Orsa Grönklitt Orsa kommun, Dalarnas län. Kulturmiljöanalys*. Dalarnas museum Antikvarisk rapport 2023:04. Falun.

Grahn Danielsson, Benjamin. 2019. *Fryksås. Arkeologisk förundersökning av fäbod L2000:3003/Orsa 60:1, Orsa socken och kommun, Dalarnas län*. Picea kulturarv Rapport 2019:2. Hisings Backa.

Lannerbro, Ragnar. 1992. *Det södra fångstlandet. Katalog del II Oreälven*. SAR Field Studies nr 3, 1992. Stockholms universitet.

Pettersson, Täpp John-Erik. 1983. *Bebyggelse i Orsa Kommun – Kulturhistorisk analys*. Dalarnas museums serie av rapporter: 12. Falun.

RAÄ. 2024. *Registrera lämningsinformation Handledning för Fornreg, version 4.0* [pdf]. Riksantikvarieämbetet. URL: https://www.raa.se/app/uploads/2024/01/Registrera-lamningsinformation-Handledning-for-Fornreg-ver.-4.0.pdf (hämtad 2025-03-18).

Rönnow, Sixten. 1953. Järnbruken Bäcka och Fredshammar. *I: Orsa – en sockenbeskrivning. Del II*. Stockholm.

Veirulf, Olle. 1953. Fäbodväsendet. *I: Orsa – en sockenbeskrivning. Del II*. Stockholm.

Veirulf, Olle. 1957. Vattendrivna verk. *I: Orsa – en sockenbeskrivning. Del III*. Stockholm.

Wehlin, Joakim. 2024. Lannerbrosamlingen. I: Ljunge (red.) *Samla på Dalarna*. Dalarnas fornminnes och hembygdsförbund. Falun. s. 110–131.

Arkiv

KMR, Riksantikvarieämbetets Kulturmiljöregister, Fornsök, e-tjänst, https://app.raa.se/open/fornsok/

LMV, Lantmäteriet, Historiska kartor, e-tjänst, https://historiskakartor.lantmateriet.se/

Lantmäterimyndighetens arkiv: 20-osj-75 (1887)
20-osj-111 (1895)

Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, e-tjänst, https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	431-4988-2024
Fornreg, uppdragsnummer:	202400688
Socken:	Orsa
Fornreg, lämningsnummer:	L2024:2812, L2024:2813, L2024:2814 L2024:2815, L2024:2816 , L2024:2817 L2024:2818 , L2024:2819, L2024:2820 L2024:2821, L2024:2822, L2024:2823 L2024:2824, L2024:2825, L2024:2826 L2024:2827, L2024:2828, L2024:2835 L2024:2836, L2024:2837, L2024:2838 L2024:2839, L2024:2840, L2024:5757 L2024:5758, L2024:5759, L2024:5760 L2024:5761, L2024:5762, L2024:5763 L2024:5764, L2024:5765, L2025:262 L2025:441, L2025:442, L2025:2120, L2025:2127
Fastighet:	Hansjö 135:68
Koordinater, mitten:	N 6787135
(SWEREF99 TM)	E 475695
Höjd (RH 2000):	395–562 m.ö.h.
Inmätning:	GPS (Fältreg)
Utförandetid:	2024-06-10 till 2024-10-04
Total yta:	500 hektar
DM projektnummer:	1893
DM diarienummer:	83/24
DM fotoaccesion:	DM ARK1893
Arkeologisk personal:	Greger Bennström, Emelie Svenman
Fältarbetsledare:	Greger Bennström
Projektansvarig:	Greger Bennström
Korrektur:	Lee Widegren Lundin
Fynd:	1 fyndpost

Dokumentationsmaterialet förvaras på Dalarnas museum.

Analogt material:	Utskrivna foton
Digitalt dokumentationsmaterial:	Shapefiler/geopackage Digitala foton m.m.

Bilaga 1 Dokumenterade lämningar

L2025:422
Stenåldersboplats med okänd utsträckning. Där markvegetationen hade avlägsnats kunde ett 10-tal tveksamma avslag iakttas. De flesta avslagen var av rödaktig porfyr. Samma material har dock även använts till den väg som leder ned till udden. Sju avslag av rödaktig porfyr och ett av grå bergart tillvaratogs (bilaga 2).
Möjlig fornlämning

L2025:441
Stenåldersboplats med okänd utsträckning. I sanden vid badplatsen kunde ett 20-tal tveksamma avslag iakttas. De flesta avslagen var av rödaktig porfyr. Samma material har dock även använts till den väg som leder ned till badplatsen.
Möjlig fornlämning

L2025:262
Dike, ca 20 m l (NNV-SSÖ), 2 m br i ytan och 0,5–0,8 i botten samt 0,8 m dj med V-formad profil. Oregelbundna vallar längs båda sidorna, intill 1,5 m br och 0,5 h. Sannolikt anlagt för att leda bort vatten.
Övrig kulturhistorisk lämning

L2024:5765
Kolbotten efter resmila, 12 m i diam, med gropig yta. Oregelbundet dike runtom, intill 1,5 m br och 0,4 m dj. Direkt SV om kolbotten är röjningsröse/spisröse? 3x1,5 m och 0,6 m h, bestående av 0,3–0,4 m stora stenar.
Möjlig fornlämning

L2024:5764
Kolbotten efter resmila, rund, ca 9 m i diam. Gropig yta. Nedgrävd i SÖ, intill 0,3 m dj. N halvan bortgrävd vid anläggande av gårdsplan. Synlig som en tydlig rundel på terrängskuggningskartan.
Möjlig fornlämning

L2024:5763
Kolbotten obestämd, troligen resmila, oregelbunden, ca 12 m i diam. Gropig yta. Vall i SÖ, intill 3 m br och 0,4 m h. Äldre körspår i NÖ-SV riktning.
Möjlig fornlämning

L2024:5762
Kolbotten obestämd, troligen resmila. Bestående av område med sot och kol, ca 8 m diam. Kol och sot synligt i den schaktade markytan.
Möjlig fornlämning

L2024:5761
Kolbotten liggmila, rektangulär, 10x8 (N-S) med smågropig yta. Diken i Ö och V, 1,7 m br och 0,4 dj. Röjningssten i S och Ö.
Möjlig fornlämning

L2024:5760
Kolbotten liggmila, rektangulär, 9x6 m (SV-NO) och 1 m h i SV. Gropig yta. Diken på tre sidor, 0,8 m br och 0,3 dj. Röjningssten utanför N hörnet.
Möjlig fornlämning

L2024:5759
Kolbotten liggmila, närmast kvadratisk, 9x7 m (Ö-V). Diken i N och S, 1 m br och 0,4 m dj. Flacka vallar runt om, 1,5 m br och 0,2 m h.
Möjlig fornlämning

L2024:5758
Område med kolningsanläggningar, ca 40x16 m (NNÖ-SSV) bestående av 2 kolbottnar. Kolbotten efter liggmila, rektangulär, 7x4 m st (Ö-V) med smågropig yta. Diken på tre sidor, intill 2 m br och 0,7 m dj med bryggor i hörnen. I N en grop, 3x5 m st och 0,5 m dj. Ca 10 m SSV om liggmilan: Kolbotten obestämd, oregelbunden, ca 8 m i diam med plan yta. Oregelbunden vall i SÖ, 3 m br och 0,4 m h.
Möjlig fornlämning

L2024:5757
Kolbotten liggmila, kvadratisk, 7x7 m st (NV-SÖ till NÖ-SV), med smågropig yta. Stybbdiken runt om, 2 m br och 0,4 m dj.
Möjlig fornlämning

L2024:2840
Område med kolningsanläggningar, ca 18x10 m (N-S) bestående av: Kolbotten efter liggmila, 9x8 (NV-SÖ) med gropig yta. Stybbvallar i NV och SV, 1,5 m br och 0,3 m h. Ingrävd i NÖ, 0,4 m dj. 7 m N om kolbotten är: Kojgrund. 4x3 m (Ö-V). Spisröse i Ö, 2x1,5 m st och 0,7 m h bestående av 0,2–0,5 m st stenar.
Möjlig fornlämning

L2024:2839
Kolningsanläggning, Kolbotten efter liggmila, 11x8 m st (NÖ-SV) med smågropig yta. Stybbdiken på tre sidor, 1,5 m br och 0,5 m dj. Vall i SV, 2 m br och 0,4 m h. Område m utrakat kol i NÖ.
Möjlig fornlämning

L2024:2838
Kolningsanläggning, Kolbotten efter liggmila, 9x7 m (N-S) med smågropig yta. Stybbdiken på tre sidor, 0,8 m br och 0,9 m dj.
Möjlig fornlämning

L2024:2837
Kolningsanläggning, Kolbotten efter liggmila, 14x8 (NV-SÖ) och ca 1 m h i NV med smågropig yta. Stybbdiken på tre sidor, 1,1 m br och 1 m dj.
Möjlig fornlämning

L2024:2836
Kolningsanläggning, Kolbotten efter liggmila, 9x9 m (N-S till Ö-V) och 0,8 m h i N med smågropig yta. Stybbdiken på tre sidor, 0,6 m br och intill 0,7 m dj.
Möjlig fornlämning

L2024:2835
Kolningsanläggning, Kolbotten efter liggmila, 9x9 m (N-S till Ö-V) med smågropig yta. Något nedgrävd i överkant (Ö). Stybbvall i V, 3,3 m br och 1 m h. Stybbdiken i N och S, 0,7 m br och 0,4–0,6 m dj. 10 m SV om kolbotten är en täktgrop, halvmåneformad och 0,6 m dj, med ett stenröse. Röset är ca 2 m diam och 0,9 m h.
Möjlig fornlämning

L2024:2828
Kolningsanläggning, Kolbotten efter liggmila, 13x8 m st (N-S) med jämn yta. Flacka stybbdiken på tre sidor, 1 m br och 0,3 m dj, med bryggor i hörnen. Stybbvall i N, 3 m br och 1 m h.
Möjlig fornlämning

L2024:2827
Kolningsanläggning, Kolbotten, liggmila, 12x7 m (N-S), 0,5 h i N. Stybbdiken på tre sidor, intill 2 m br och 0,6 m dj. Plan yta.
Möjlig fornlämning

L2024:2826
Område med kolningsanläggningar, ca 17x10 m (Ö-V) bestående av: Kolbotten efter liggmila, 9x8 m st (N-S). Stybbdiken runtom, 1–2 m br och intill 0,5 m dj. Vall runt om, utanför dikena, 2 m br och 0,5 m h. 3 m V om kolbotten är: Kojgrund, ca 5x4 m st (NÖ-SV). Spisröse i NÖ, ca 2x1,5 m st och 0,7 m h med stenstorlek 0,3–0,5 m. Kraftigt överväxt.
Möjlig fornlämning

L2024:2825
Område med kolningsanläggningar, ca 20x15 m (NÖ-SV) bestående av: Kolbotten efter resmila? diffus avgränsning, ca 13 m i diam. Synlig som en svag förhöjning. Ca 4 m SV om kolbotten är: Kojgrund, ca 5x4 m (Ö-V). Spisröse i V, 2x1,5 m st och 0,8 m h, bestående av 0,3–0,5 m st stenar. Spår av kallmurning.
S&H 3102815
Möjlig fornlämning

L2024:2824
Kolbotten efter liggmila, 9x8 m st (N-S) med gropig yta. Flacka stybbdiken runtom, 2 m br och intill 0,4 m dj med bryggor i hörnen. Vall utanför dikena runtom, ca 1,5 m br och 0,4 m h.
Möjlig fornlämning

L2024:2823
Område med kolningsanläggningar ca 22x17 m (N-S) bestående av: Kolbotten efter resmila, 15 m diam och 0,3 m h. Oregelbunden vall runt kanten. 4 m N om kolbotten är: Kojgrund 4x3 m (NV-SÖ). Spisröse i NV, 2x1,3 m och 0,7 m h, bestående av 0,3–0,5 m stora stenar.
Möjlig fornlämning

L2024:2822
Kolbotten efter liggmila, 9x8 m (N-S) med jämn yta. Stybbdiken runt om, intill 1 m och 1 m dj med bryggor i hörnen. Röjningssten utanför dikena.
Möjlig fornlämning

L2024:2821
Kolbotten, obestämd, troligen resmila, diffus avgränsning, ca 13 m i diam. Jämn yta. Antydan till vall i V och S.
Möjlig fornlämning

L2024:2820
Område med kolningsanläggningar ca 15x10 m (NV-SÖ) bestående av: Kolbotten efter liggmila, 8x7 m st (N-S) med smågropig yta. Stybbdiken runtom, intill 2 m br och 0,7 m dj. Stybbvall i S, 3 m br och 0,6 m h. 2 m SÖ om kolbotten är: Kojgrund, 4x3 m (Ö-V). Spisröse i Ö, 2,5x2 m st och 0,7 m h bestående av 0,3–0,5 m st stenar.
Möjlig fornlämning

L2024:2819
Kolbotten efter resmila, 13 m i diam med smågropig yta. Nedgrävd i N kanten. Vall i S kanten, 3 m br, intill 0,6 m h.
Möjlig fornlämning

L2024:2818
Område med kolningslämningar ca 30x20 m (NÖ-SV) bestående av: Kolbotten efter resmila, 13x10 m (Ö-V) med smågropig yta. Vall runt kanten, 1 m br och intill 0,4 m h. N kanten skadad av vandringsled. 7 m NÖ om kolbotten är: Kojgrund, 4x3 m (Ö-V). Spisröse i V, 2x2 m och 0,6 m h. Bestående av 0,2–0,6 m stora stenar med spår av kallmurning.
S&H 3102700
Möjlig fornlämning

L2024:2817
Område med kolningsanläggningar, ca 19x10 m (N-S) bestående av: Kolbotten efter liggmila, ca 9x7 m st (NV-SÖ), omgiven av djupa stybbdiken. 5 m N om kolbotten är: Kojgrund, 5x4 m st (Ö-V). Spisröse i V, 3x2 m st och 0,9 m h. Bestående av 0,3–0,6 m st stenar. Kraftigt övermossad.
Möjlig fornlämning

L2024:2816
Område med kolningsanläggningar, ca 30x20 m (VNV-ÖSÖ) bestående av: Kolbotten efter liggmila, kvadratisk, 9x7 m (Ö-V) med plan yta. Stybbdiken på tre sidor, 1,2 m br och 0,3 m dj. Vall runt om, utanför stybbdikena, 16 m i diameter, 2 m br och intill 0,8 m h. I vallen förekommer röjningssten. 11 m ÖSÖ om kolbotten är: Kojgrund, ca 5x3 m (NV-SÖ). Spisröse i NV, 2,5 m i diameter och 0,8 m h. Bestående av 0,2–0,6 m st stenar.
Möjlig fornlämning

L2024:2815
Kolbotten efter resmila, rund, 13 m i diamanter. Smågropig yta. Omgivande vall, 2 meter br och intill 0,4 m h. NV kanten bortschaktad för väg.
Möjlig fornlämning

L2024:2814
Kolbotten efter liggmila, rektangulär, 10x7 m st (Ö-V) och 0,2–0,3 m h. Något oklar avgränsning. I N täktgropar, ca 10x10 m och 0,3 m dj med ett djupare dike längst i N.
Möjlig fornlämning

L2024:2813
Område med kolningsanläggningar ca 15x10 m (Ö-V) bestående av: Kolbotten efter liggmila, rektangulär, 8x7 m st (Ö-V) med jämn yta. Nedgrävd, i N, 0,7 m dj. I S stybbdike, 1,5 m br, intill 1,2 m dj. Stybbdiken även i Ö och V, 1 m br och 0,4 m dj. 3 m V om kolbotten är: Kojgrund, 5x3 m st (N-S). Spisröse i N, 2x2 m och 1,2 m h. Kallmurat av 0,2–0,6 m st stenar. Välbevarad spisöppning.
Möjlig fornlämning

L2024:2812
Kolbotten efter liggmila 10x9 (Ö-V). Jämn yta. Nedgrävd i V kanten och 0,6 m h i Ö. Vall runt om 0,2–0,3 m h och 0,9 m br. Stybbdiken på tre sidor 0,2 m dj och 0,6 m br. I N och S stybbvallar utanför diket 0,7 m br och 0,3 m. 3 m NÖ om kolbotten, röse 2,5x2 (NÖ-SV) och 0,9 m h. bestående av 0,2–0,45 m stora stenar.
Möjlig fornlämning

L2025:2120
Nävertäkt, minst 4 björkar med tydliga spår efter nävertäkt.
Övrig kulturhistorisk lämning

L2025:2127
Område för myrslåtter, ca 170x160 m (Ö-V). Inom området är 5 diken, ca 50-120 m l (N-S resp. Ö-V), ca 1 m br i ytan och mints 0,5 m dj, med V-formad profil. Möjligen är dikena förbättrade i sen tid. Ett större stängslat område och de fem dikena finns på en karta från 1895. Se även L2025:262
Övrig kulturhistorisk lämning

S&H 310835
Tidigare registrerad som kolbotten eller tjärdal. Avskriven som täktgrop.
Ej kulturhistorisk lämning

Bilaga 2 Fynd

Nr	Sakord	Material	Vikt g	Antal	Kontext	Beskrivning
1	Avslag	Bergart	25	8	L2025:422	7 av rödaktig porfyr och 1 av grå bergart.

Dalarnas museum

Dalarnas museum

Box 22, 791 21 Falun
Tel 023-666 55 00
info@dalarnasmuseum.se
www.dalarnasmuseum.se